

1. Shrnutí

- Definitivní výsledky sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 jsou nově zpracovány podle místa obvyklého bydliště. Obvyklý pobyt se nachází v místě, kde je sčítaná osoba členem konkrétní domácnosti a kde obvykle tráví období svého každodenního odpočinku. Veškeré výsledky se týkají 628 427 osob s obvyklým pobytem v Olomouckém kraji. Převážná většina obyvatel kraje měla shodnou adresu místa obvyklého pobytu s trvalým, necelých 5 % mělo adresu trvalého pobytu v jiné obci. V samotném krajském městě bylo zjištěno více než 101 tis. obyvatel s obvyklým pobytem.
- Pro hodnocení vývoje musíme vycházet z porovnatelných výsledků podle trvalého bydliště. Z přepočtu udajů na stejné území současného kraje vyplývá, že se počet obyvatel kraje od sčítání v roce 1980 neustále snižoval. K 26. 3. 2011 mělo v Olomouckém kraji trvalé bydliště 638 873 obyvatel, což bylo o necelých 5 tis. osob méně než v roce 2001. Olomoucký kraj se tak přiřadil k dalším čtyřem krajům s poklesem obyvatel mezi sčítáními. Ubylo obyvatel v menších obcích, nejvíce se snížil počet osob ve velkých sídlech nad 10 tis. obyvatel. V samotném krajském městě klesl počet obyvatel pod stotisícovou hranici na 99,4 tis. obyvatel s nahlášeným trvalým pobytem.
- K 26. březnu 2011 měl Olomoucký kraj 399 obcí, které spadaly pod 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP), a 5 okresů. Sídlení struktura kraje odpovídala přírodním podmínkám kraje. V horských okresech Jeseník a Šumperk převládalo osídlení ve větších obcích od 1 tis. do 4 tis. obyvatel s velice nízkou hustotou obyvatel na km². Naproti tomu jižní okresy Olomouc, Přerov a Prostějov se vyznačovaly nadprůměrnou hustotou obyvatelstva. V 30 městech kraje žilo 57,2 % obyvatel. Průměrná velikost obce měla rozlohu 13,2 km² a 1,6 tis. obyvatel.
- V době sčítání činil podíl cizinců na území kraje 1,4 % z celkového počtu obyvatel a byl v mezikrajském srovnání druhý nejnižší.
- Výrazné změny proběhly ve struktuře obyvatelstva podle věku. Pokles počtu narozených dětí se promítnul ve snížení podílu dětí do 15 let věku ve složení obyvatelstva kraje na 14,4 %. Vliv odchodu početně silné generace narozených po 2. světové válce do důchodového věku zase znamenal snížení podílu obyvatel v produktivním věku na 69,2 % a nárůst podílu osob starších 65 let na 16,5 %. Nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let žil v obcích kraje od 20 do 49,9 tis. obyvatel a dále v obcích nejmenších. Naproti tomu nejmladší obyvatelstvo žilo v obcích od 500 do 4 999 obyvatel.
- Ženám starším 15 let se v kraji během jejich dosavadního života narodilo 447,6 tis. dětí, v průměru 1,7 na jednu ženu. Odkládání narození dítěte se významně projevilo u věkové skupiny žen mezi 20 až 24 lety, kdy v tomto dříve nejplodnějším období v době sčítání připadalo na 1 000 žen pouhých 152 narozených dětí. V populaci převažují ženy se dvěma narozenými dětmi, které tvořily dvě pětiny z počtu žen nad 15 let věku.
- U obyvatelstva ve věku 15 a více let bylo mezi muži 52,0 % ženatých a mezi ženami 48,5 % vdaných. Z pětiletých věkových skupin vyplynulo, že ženatí muži převažovali od 35 let, převaha vdaných žen byla zaznamenána ve věkových skupinách 30 – 69 let. Významnou skupinu tvoří ovdovělé ženy starší 70 let, které ve své věkové skupině převažují. Nejvyšší podíl rozvedených byl zaznamenán mezi čtyřicátníky a necelá třetina krajské populace starší 15 let byla podle rodinného stavu svobodná.
- Na dobrovolnou otázku o národnosti odpověděly tři čtvrtiny obyvatel kraje, v odpovědích převládala národnost česká. Podíl moravské národnosti byl v mezikrajském srovnání z územní logiky třetí nejvyšší. Nejvýznamnější národnostní menšinu v kraji tvořili občané slovenské národnosti (7,3 tis. osob).
- Necelá polovina obyvatel Olomouckého kraje uvedla, že se narodila v obci svého bydliště, přičemž muži byli na své rodiště více fixováni než ženy. Nejvyšší podíl „rodáků“ i podíl věřících byl v obcích na Konicku a naopak nejnižší podíly byly zaznamenány na Jesenicku.
- Dobrovolnosti otázky víry využila necelá polovina obyvatel a na otázku neodpověděla. Každý čtrnáctý obyvatel kraje se přihlásil mezi věřící nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti. Religiozita žen byla vyšší než u mužů. Podíl nábožensky založených obyvatel se zvyšoval s klesající velikostí obce. Přes 81 % věřících inklinovalo k Církvi římskokatolické.
- Každý třetí obyvatel kraje starší 15 let ukončil studium maturitní zkouškou a každý devátý vysokoškolskou státní zkouškou. Nejvyšší vzdělanost byla na Olomoucku, centrem vzdělanosti zůstává univerzitní město Olomouc s Univerzitou Palackého. Kraj se zařadil mezi první čtyři kraje s vyšším podílem vysokoškolsky vzdělaných osob. Se zvyšujícím se počtem osob v obci se vzdělání jejich obyvatel zvyšovalo, což ovšem neplatilo v některých obcích v blízkosti krajského města.
- V kraji mezi ekonomicky aktivními převažovali muži a mezi ekonomicky neaktivními ženy. Olomoucký kraj patřil ke krajům s nejnižší zaměstnaností důchodců. S rostoucím počtem obyvatel v obcích rostl

počet pracujících důchodců, mezi pracujícími důchodci převládaly ženy. Nejvyšší hodnoty intenzity ekonomické aktivity byly vypočteny v obcích patřících pod SO ORP Olomouc, nejnižší hodnoty byly dosaženy v severních oblastech (Jesenicko, Šumpersko) a na Konicku.

- Třetina zaměstnaných mužů patřila do věkových kategorií od 30 do 39 let, ekonomicky aktivní ženy dosáhly svých maximálních podílů ve věku 35 až 39 let. Míra ekonomické aktivity žen v kraji se rovnala hodnotě 51,6 %, což ji v mezikrajském srovnání posunulo na jedno z posledních míst. V Olomouckém kraji bylo sečteno více vysokoškoláků mezi ekonomicky aktivními ženami než mezi muži.
- Každý čtvrtý obyvatel ze zaměstnaných v kraji pracoval v průmyslu. Olomoucký kraj vynikal v odvětví zdravotní a sociální péče a v odvětví vzdělávání, kde se v mezikrajském srovnání kraj umístil na 2. místě. V obou odvětvích pracovalo více žen. Nejmenším obcím dominovalo zemědělství a největším služby. SO ORP Mohelnice patřila maximální hodnota (53,6 %) v zaměstnanosti v průmyslu mezi všemi SO ORP v České republice.
- Z celkového počtu podnikatelů tvořily tři čtvrtiny pracující na vlastní účet a zbývající část zaměstnavatelé. V Olomouckém kraji pracovalo na vlastní účet pouze necelých 12 % ze zaměstnaných, což náš kraj zařadilo na jedno z posledních míst mezi kraji. Mužů v kraji podnikalo dvakrát více než žen, z celkového počtu zaměstnaných žen jich podnikala každá třináctá. Nejvíce osob pracujících na vlastní účet bylo zastoupeno v nejmenších obcích.
- Ze zjištěných údajů o vyjíždě osob do zaměstnání a škol měl Olomoucký kraj stejně jako ostatní kraje s výjimkou Hl. města Prahy pasivní bilanci. Z obcí kraje vyjíždělo 75 tis. osob, naopak do obcí kraje dojíždělo 69 tis. osob. Jediným okresem v kraji, u kterého sledujeme opačný trend, byl okres Olomouc. Měl vyšší počty dojíždějících jak do zaměstnání, tak do škol. Z obce svého obvyklého pobytu vyjíždělo 43,5 % zaměstnaných a více než polovina studujících. Každý desátý vyjíždějící zaměstnaný cestoval za prací přes hranice kraje, u studentů to byl každý pátý, který navštěvoval školu mimo Olomoucký kraj.
- Polovinu hospodařících domácností v Olomouckém kraji tvořily úplné rodiny, neúplné rodiny jednoho rodiče s dítětem se podílely 13 % a domácnosti jednotlivců zaujímaly 30 %. Struktura hospodařících domácností se v kraji přibližuje hodnotám za ostatní moravské kraje.
- Ve struktuře domácností existuje v rámci kraje i z důvodu historického vývoje řada rozdílů. V severní části kraje, hlavně v SO ORP Jeseník, výsledky ukázaly vysoký podíl domácností neúplných rodin jednoho rodiče s dítětem a také více tzv. faktických manželství, neformálních soužití druha a družky. Tradičnímu pojetí rodiny odpovídaly nejvíce výsledky za SO ORP Litovel, Konice a Uničov, kde byl vyšší podíl úplných rodin, méně domácností jednotlivců apod. Na druhou stranu ale například v SO ORP Konice najdeme nejméně rodin se závislými dětmi.
- Domovní fond Olomouckého kraje zahrnoval 137 345 domů. I přes rozdílnou metodiku vzrostl na své historické maximum. Dominantní postavení si udržely domy rodinné, které převažovaly ve struktuře všech obcí kraje. S rostoucí velikostí obcí podíl rodinných domů klesá s tím, že ve velkých městech je v důsledku zhuštěné městské zástavby nejnižší. Obydleno bylo 86,6 % domů v kraji, zbývající část byla neobydlena. Nejvyšší neobydlenost náležela Konicku, které je známé svými rekreačními oblastmi.
- Nejmladší domovní fond byl zjištěn na Zábřežsku a Přerovsku. Z pohledu jednotlivých obcí vykazala nejnižší průměrné stáří obydlených domů obec Hlušovice. Nízké průměrné stáří domovního fondu je typické pro menší obce, na jejichž území došlo k realizaci nové výstavby ve větším měřítku. Ve vlastnické skladbě převažovaly domy ve vlastnictví fyzických osob. V důsledku druhové skladby domů v nové výstavbě a pokračující privatizace ubylo domů ve veřejném vlastnictví a ve vlastnictví bytových družstev.
- V Olomouckém kraji bylo sečteno 279 323 bytů, z nichž 87,2 % bylo obydleno. V bytovém fondu menších obcí dominují obydlené byty v rodinných domech, u větších měst převažují obydlené byty v domech bytových.
- Polovina obydlených bytů byla situována v domech ve vlastnictví fyzických osob. Druhou nejčetnější skupinu tvořily byty v domech v podílovém spoluvlastnictví vlastníků bytových jednotek. Podle právního důvodu užívání převažují byty ve vlastním domě, v osobním vlastnictví a byty nájemní. Tyto stěžejní důvody užívání charakterizovaly čtyři pětiny bytového fondu v kraji. Byty v osobním vlastnictví a byty nájemní jsou typické pro bytové domy. Téměř třetina všech obydlených bytů měla čtyři obytné místnosti.
- Kvalita bydlení odpovídá běžným požadavkům 21. století. Mezi standardní byty bylo zařazeno 93,4 % bytového fondu, 4,6 % bytů bylo hodnoceno se sníženou kvalitou. Průměrně v jednom bytě pobývalo 2,52 osob, přičemž na 1 osobu připadala obytná plocha 23,6 m². Nadprůměrně lze hodnotit vývoj technické vybavenosti, především vysokou plynofikaci bytového fondu.